

Opetuksen kriteerit ja arviointinäkökulmat

Kauneus- ja hiusala

ARVIOINTI- ALUE 1

1. Tuotteen/ palvelun elinkaari ja suunnittelu

4. Turvallisuus-asioiden hallinta

2. Materiaalitehokkuus ja päästöjen hallinta

3. Energiatehokkuus

5. Liiketoiminta ja yrittäjyys

KRITEERIT 15 ja 16
Työprosessin, työmenetelmien, välineiden ja materiaalien hallinta

ARVIOINTI- ALUE 2

1. Vastuullisuus ammattialalla

2. Kestävää kehitystä edistävä teknologia

3. Ammattialan historia ja toimintaympäristön muutokset

KRITEERIT 17 ja 18
Työn perustana olevan tiedon hallinta

ARVIOINTI- ALUE 4

KRITEERIT 22 ja 23
Opetusmenetelmät ja oppimispolku

ARVIOINTI- ALUE 3

1. Kestävän kehityksen merkitys ja omat vaikuttamisen mahdollisuudet

2. Kestävän kehityksen arvovalinnat ja ammattietiikka

3. Toimiminen erilaisissa oppimisympäristöissä

4. Opiskelijoiden osallistuminen ja vaikuttaminen

KRITEERIT 19, 20 ja 21
Elinikäisen oppimisen avaintaidot

1. Tuotteen/palvelun elinkaari ja suunnittelu

- **Alan tuotteiden elinkaaren ympäristö- ja eettiset vaikutukset**
- **Ekokompaisuus ym. ekologisten hoitovaihtoehtojen tuotteistaminen**
- **Kestävän kehityksen huomioon ottaminen hankinnoissa, esim.**
 - hoitoaineiden ja -materiaalien raaka-aineet, niiden terveellisyys, ekologisuus, ympäristövastuullisuus ja eettisyys
 - ympäristömerkityt, turvallisuusmerkityt ja sosiaalisen vastuun tuotteet, sertifioitu luonnonkosmetiikka
 - työvälineiden kestävyys, korjattavuus, huollettavuus ja monikäyttöisyys
 - koneiden ja laitteiden energiatehokkuus, turvallisuus, laatu, huollettavuus ja kestävyys
 - tavaroiden yhteiskäyttö, vuokraus tai leasing ostamisen sijaan
 - tuotteiden hävitettävyyden ja kierrätettävyyden
 - haitallisten hoito- ja puhdistuskemikaalien korvaaminen vähemmän haitallisilla vaihtoehdoilla

2. Työprosessin materiaalitehokkuus

- **Materiaalitehokkuus työn suunnittelussa ja toteutuksessa, esim.**
 - pakkausjätteen vähentäminen
 - oikea määrä tuotteita varastossa (hävikin ehkäisy)
 - tarpeettoman vedenkulutuksen välttäminen
 - tuotteiden ja aineiden oikea annostelu
 - kertakäyttöisten materiaalien ja tuotteiden käytön minimointi
 - verkkovirralla toimivat laitteet paristo- ja akkukäyttöisten sijaan
 - koneiden, laitteiden ja välineiden huolto
 - konttoripaperin kulutuksen vähentäminen
 - sähköisen viestinnän ja markkinoinnin hyödyntäminen
 - kangasrullien käyttö käsipyyhkeinä
 - saippuan ja shampoon annostelijat käytössä
- **Jätteiden lajittelun ja kierrätyksen toteutus työympäristössä**

3. Työprosessin energiatehokkuus

- **Energiatehokkuus työn suunnittelussa ja toteutuksessa, esim.**
 - tilojen lämmityksen ja ilmastoinnin säädöt, oikeat työtilojen lämpötilat
 - hukkalämmön hyödyntäminen, ilmalämpöpumput
 - sisävalaistuksen ja ilmastoinnin tarve- tai aikaohjaus
 - energiansäästölamppujen käyttö
 - energiaa säästävät kylmälaitteet
 - vettä säästävät wc-istuimet, hanat ja suihkut
 - laitteiden säännöllinen huolto ja puhdistus sekä toimintakunnon seuranta (esim. ilmastointi, kylmälaitteet, vesikalusteet)
 - pesukoneet: täydet koneelliset, energiaa ja vettä säästävät ohjelmat
 - sopivan ja energiatehokkaan koneen tai laitteen valinta eri työtilanteissa
 - kuljetusten ja liikkumisen energiankulutuksen vähentäminen
 - tietojärjestelmän laitteiden energiatehokas käyttö

4. Työprosessin turvallisuus

- **Kiinteistön turvallisuus/pelastussuunnitelma**
- **Riskien tunnistaminen, turvallisuuden huomioiminen työn suunnittelussa ja toteutuksessa, esim.**
 - työtehtävien ergonomia, fyysinen ja henkinen kuormitus
 - työpaikan lämpöolosuhteet, valaistus ja sisäilma
 - paloturvallisuus, palohälyttimet eri tiloissa, poistumistiet ym.
 - henkilöturvallisuus (työntekijät ja asiakkaat): esim. sähköiskut, laitteiden käyttö, terveydelle vaarallisten aineiden käyttö, suojavarusteet
 - kemikaalien ja ongelmajätteiden säilytys ja käsittely
 - hygieniavaatimusten huomioon ottaminen
 - siisteyden ja järjestyksen ylläpito työympäristössä
 - asiakkaiden turvallisuuden hallinta
 - tietoturvallisuus ja vaitiolovelvollisuus

5. Liiketoiminta ja asiakaspalvelu

- **Ekotehokkuuden ja työsuojelun merkitys liiketoiminnan tulokselle**
- **Kestävän kehityksen hyödyntäminen alan yritystoiminnassa**
- **Laatujärjestelmien vaatimukset työtehtävissä**
- **Asiakkaan opastaminen ympäristö- ja eettisissä valinnoissa ja kestävässä elämäntavassa**
- **Asiakkaan hyvinvoinnin tukeminen (mm. hoitopalvelut, yksilöllisten tarpeiden huomioiminen, terveyden edistäminen, hoitoympäristön viihtyisyys, henkisten tarpeiden huomioiminen)**
- **Erilaisten asiakkaiden kohtaaminen palvelutilanteissa**

1. Vastuullinen yritystoiminta

- **Ammattialan kestävä kehityksen ohjelmat ja sitoumukset, esim.**
 - Elinkeinoelämän keskusliiton linjaukset vastuullisesta yritystoiminnasta
 - Suomen ekoyrittäjien ja ekokamppaajien ekoeettiset ohjeet
 - yritysten omat kestävä kehityksen politiikat, eettiset ohjeet ja sitoumukset
- **Alaa koskevat ympäristö- ja työturvallisuussäädökset, esim.**
 - ympäristönsuojelu
 - kuluttajansuojelu
 - terveydensuojelu
 - työturvallisuus ja työterveys
 - tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
 - jätelainsäädäntö
 - kemikaalilainsäädäntö

3. Ammattialan historia ja toimintaympäristön muutokset

- **Ammattialan historia, tuotteiden, teknologian, työmenetelmien ja välineiden kehitys**
- **Yhteiskunnallinen ohjaus kestävä kehityksen asioissa (esim. lainsäädännön, verotuksen ja tukijärjestelmien muutokset)**
- **Yhteiskunnallisten tekijöiden ja elinolojen muutosten vaikutukset ihmisten hyvinvointiin**
- **Kansanterveydelliset ongelmat ja elintapasairaudet**
- **Kuluttajien käyttäytymisen muutokset, eettiset ja ympäristöperusteiset valinnat**
- **Ympäristömuutosten vaikutukset ammattialaan, esimerkkejä:**
 - säämuutosten ja otsonikerroksen ohentumisen vaikutukset ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin (esim. lämpöaallot, ihosyövän riski)
 - ilmastonmuutos: mm. energiatehokkuuden ja päästöjen vähentämisen vaatimukset ammattialan toimintaan
 - ympäristön saastumisen vaikutukset
 - luonnon monimuotoisuuden kaventumisen vaikutukset (esim. kosmetiikan raaka-aineet)

2. Kestävän kehityksen teknologia ja käytännöt

- **Ammattialan kestävä kehitystä edistävä teknologia ja sen kehitys tulevaisuudessa, esim.**
 - hyvinvointiteknologia
 - painotus ennaltaehkäisevään terveystyöhön
 - geeniteknologian kehittyminen
 - uudet hoitomuodot ja menetelmät
 - luonnonkosmetiikka
 - materiaalitehokkuus
 - kiinteistöjen energiatehokkuutta parantavat ratkaisut

KRITEERIT
17 ja 18

Työn perustana olevan tiedon
hallinta

OKKA
Kauneus- ja
hiusala

1. Kestävän kehityksen merkitys ja omat vaikuttamisen mahdollisuudet

- **Ympäristöongelmien ja kestävän kehityksen kysymysten taustat, esim.** ilmastonmuutos, luonnonvarojen riittävyys, monimuotoisuuden kaventuminen, ympäristön saastuminen, ihmisoikeudet, kehitysmaiden tuotanto-olosuhteet ja tuottajien oikeudet, kulttuuriperinnön merkitys ja sen suojelu
- **Ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin yhteydet ja ristiriidat**
- **Ihmisen toiminnan vaikutus ilmastonmuutokseen, yritysten, yhteiskunnan ja kuluttajien vastuu ilmastonmuutoksen torjunnasta**
- **Vaikuttaminen kansalaisena ja kuluttajana, kestävät toimintatavat omassa elämässä**
- **Vaikuttamisen mahdollisuudet ammattilaisena kestävän kehityksen asioihin (oman työn ja työyhteisön kehittäminen)**
- **Työhyvinvoinnin edistäminen ja oman työkyvyn ylläpito**

3. Toimiminen erilaisissa oppimisympäristöissä

Ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen, esim.

- *Kokemukset ja elämykset luonnossa tai rakennetussa ympäristössä*
- *Ympäristön muutoksen ja ihmisen toiminnan vaikutusten tarkastelu ja arviointi, ympäristön esteettisten ominaisuuksien arvottaminen*
- *Kokemukset kulttuurista ja taiteesta aidoissa ympäristöissä*
- *Vuorovaikutustilanteet, erilaisten kulttuurien kohtaaminen*
- *Mainosten analysointi, kaupan tuotteiden alkuperä, yritysvierailut*
- *Materiaalivirtojen hallintaan, ympäristöteknologiaan ym. tutustuminen (yritys, kierrätyskeskus, jätteenkäsittelylaitos, vedenpuhdistamo, ym.)*

Oppilaitoksen oman ympäristön hyödyntäminen, esim.

- *Kestävien työtapojen ja teknologian käytön harjoittelu*
- *Ympäristövastuullisten toimintatapojen harjoittelu oppilaitoksen arjessa (energian ja veden säästö, materiaalien säästävä käyttö)*
- *Sosiaalisten taitojen harjoittelu opetuksessa ja oppilaitoksen arjessa*

KRITEERIT
19, 20 ja 21

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

2. Kestävän kehityksen arvovalinnat ja ammattietiikka

- **Kestävän kehityksen kysymysten käsittely ammattietiikan näkökulmasta, esim.** eettisesti vastuullinen tuotanto ja kuluttaminen, kehittyvien maiden tuotanto-olosuhteet ja lapsityövoiman käyttö, koe-eläinten kohtelu, kehityskysymykset, maailmankauppa ja globaali oikeudenmukaisuus, markkinoinnin etiikka
- **Omien kulutus- ja elämäntapavalintojen eettisyys**
- **Yhdenvertaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen työssä**
- **Yleisten kestävän kehityksen eettisten kysymysten käsittely, esim.** luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, globaali ja ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus, ympäristön kulttuurihistoriallisten ja esteettisten arvojen merkitys, hyvä elämä ja onnellisuus

4. Opiskelijoiden osallistuminen ja vaikuttaminen

Esimerkkejä opiskelijoiden osallistumisesta:

- *Oppilaitoksen kestävän kehityksen työ (esim. kartoitukset, kestävän kehityksen ryhmä, keke-ohjelman suunnittelu, tapahtumat, viestintä)*
- *Oppilaitoksen ympäristöasioiden, viihtyisyyden, terveellisuuden tai turvallisuuden parantaminen*
- *Opetuksen ja oman oppimisen suunnittelu, arviointi ja kehittäminen*
- *Mukanaolo yhteisistä asioista päättävissä työryhmissä*
- *Osallistuminen työssäoppimispaikan kestävän kehityksen käytäntöjen parantamiseen*
- *Osallistuminen kestävän kehityksen hankkeisiin*